

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.5.00/34.0527
Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60 České Budějovice

Název materiálu: Vlohy a schopnosti

Autor materiálu: PhDr. Jitka Ivanková

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Sada: PS2

Tematická oblast: Psychologie osobnosti

Datum (období) vytvoření: 10. 10. 2013

Předmět: Psychologie, 2. ročník

Číslo DUM: 07

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 21. 10. 2013

Ověřující učitel: Mgr. Veronika Plecerová

Třída: ZLY 2.

Popis způsobu použití materiálu ve výuce:

Výuková elektronická prezentace slouží jako podpurná a názorná pomůcka k výkladu učitele. Prezentace v tematické oblasti Psychologie osobnosti výstižně a názorně zachycuje základní vědomosti o vlohách a schopnostech, které si mohou žáci zaznamenat a využít při domácí přípravě. Materiál obsahuje zpětnou vazbu ověřující pochopení nové látky v podobě závěrečného snímku s otázkami k opakování tématu.

Tento výukový materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VLOHY A SCHOPNOSTI

Definice schopnosti

Schopnosti

- Schopnosti jsou individuální vlastnosti, které jsou podmínkou pro úspěšné vykonávání jedné či více činností.

Míra schopností

Jednotlivé schopnosti mají vrozený a získaný podklad. Rozlišujeme **vlohy, nadání, schopnosti a talent.**

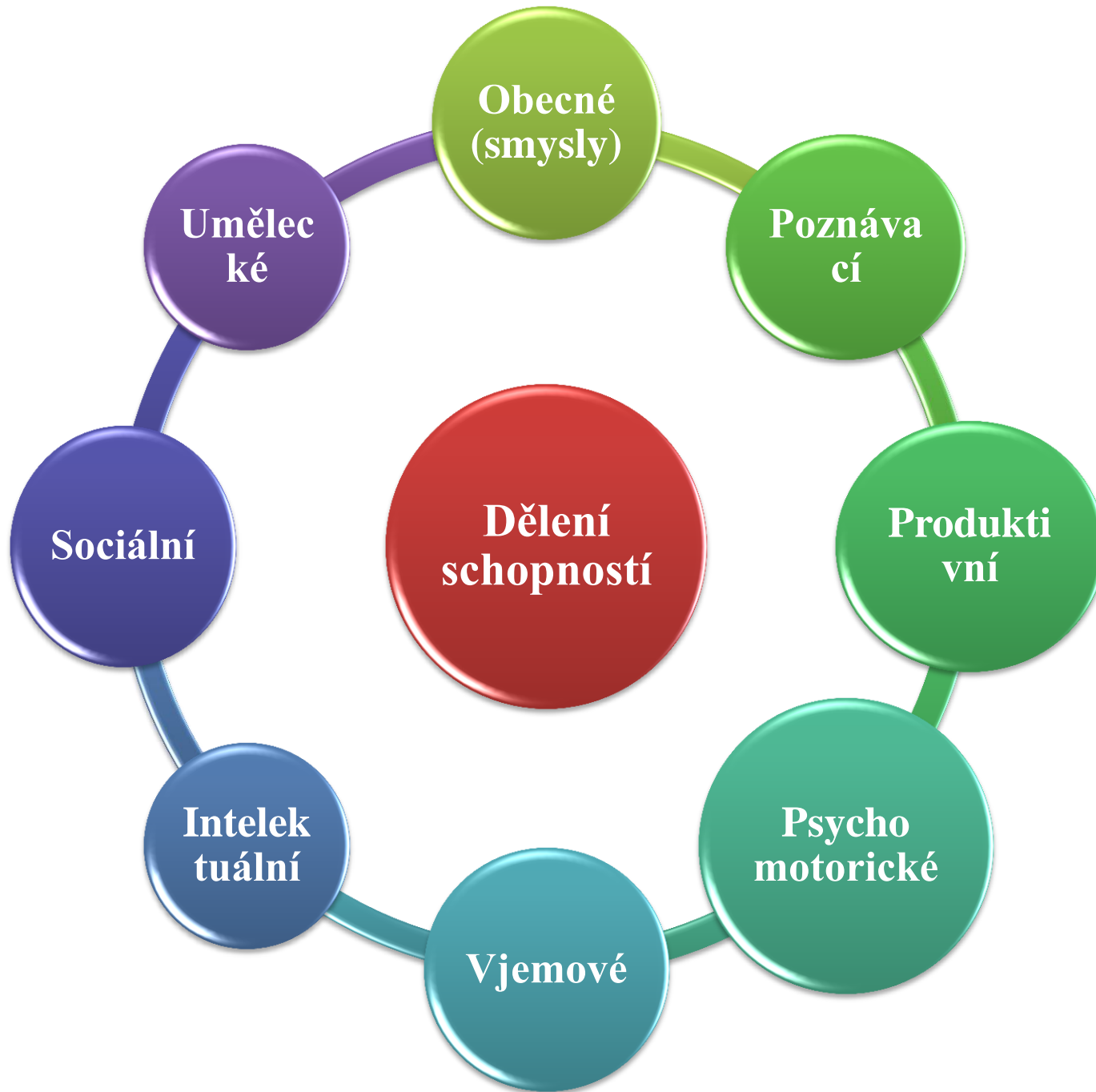
Vloha a nadání jsou spíše vrozené.

Schopnosti a talent jsou současně vrozené a získané (rozvíjené).
Rozlišujeme také míru zastoupení určité schopnosti – její šířku i hloubku.

Mezi jednotlivými schopnosti lze rozlišovat:

Produktivní schopnosti

- Využití starých vědomostí k získání nových.

Psychomotorické schopnosti

- Schopnosti naučit se vykonávat určité sestavy pohybů (chůze, skoky, tělesná výchova).
- Motorická rychlost, orientace v prostoru, koordinace.

Vjemové (percepční) schopnosti

- Schopnosti vnímat a rozlišovat pomocí smyslů (barvy, zvuky, vůně). Čím jsou lepší, tím přesněji dokáže jedinec vnímané rozlišit a identifikovat.

Myšlenkově poznávací (intelektuální) schopnosti

- Orientace v novém prostředí, efektivní řešení problémů.

Sociální schopnosti

- Schopnost vycházet s lidmi a zapůsobit ve společnosti.
- Základem dobrých soc. schopností je přirozenost, spontaneita v běžném každodenním styku s lidmi.

Primární schopnosti

- Zrak, sluch, hmat, chuť a čich.

Obecné schopnosti

- Schopnosti, které potřebujeme při vykonávání téměř všech činností.
- Např. inteligence, moudrost, soudnost

Specifické schopnosti

- Speciální předpoklady pro realizaci různých činností v různé úrovni od neschopnosti přes nadání, talent až po genialitu. Např. jazykové, matematické.

Intelektové schopnosti

- Faktor konvergentního a divergentního myšlení, řeči, paměti a hodnocení.

Lidé a jejich schopnosti

Jednotlivé schopnosti se **vzájemně ovlivňují** a většinou nebývají u daného člověka všechny stejně silně zastoupeny.

Může se stát, že člověk mimořádně schopný po pracovní stránce, řeší brilantně řadu složitých problémů, s vysokou odbornou znalostí, půjde-li na úřad, selže už u vrátného. Znamená to, že má **nižší sociální schopnosti, než např. schopnosti intelektové.**

Nelze soudit člověka pouze na základě některé jeho schopnosti. K tomu, aby posuzování schopností bylo pro praxi přínosem, je nutné předem vědět, které schopnosti jsou důležité ve vztahu k vykonávání činnosti.

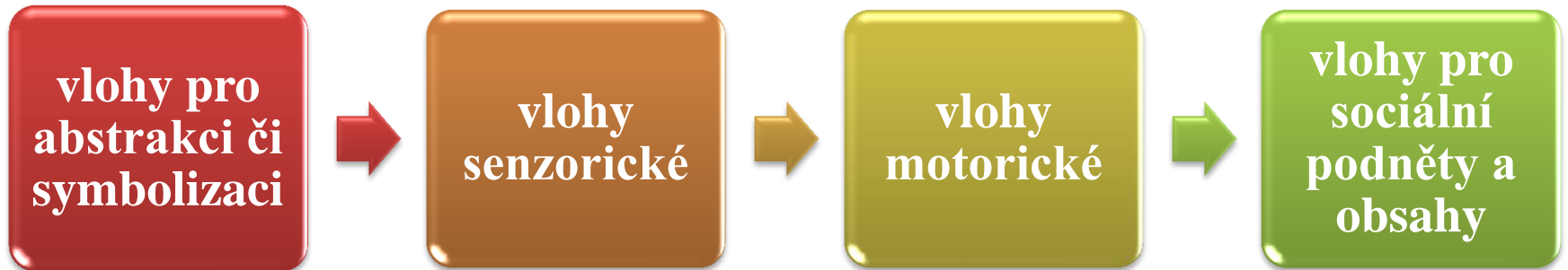
Definice vloh

Vloha (dispozice)

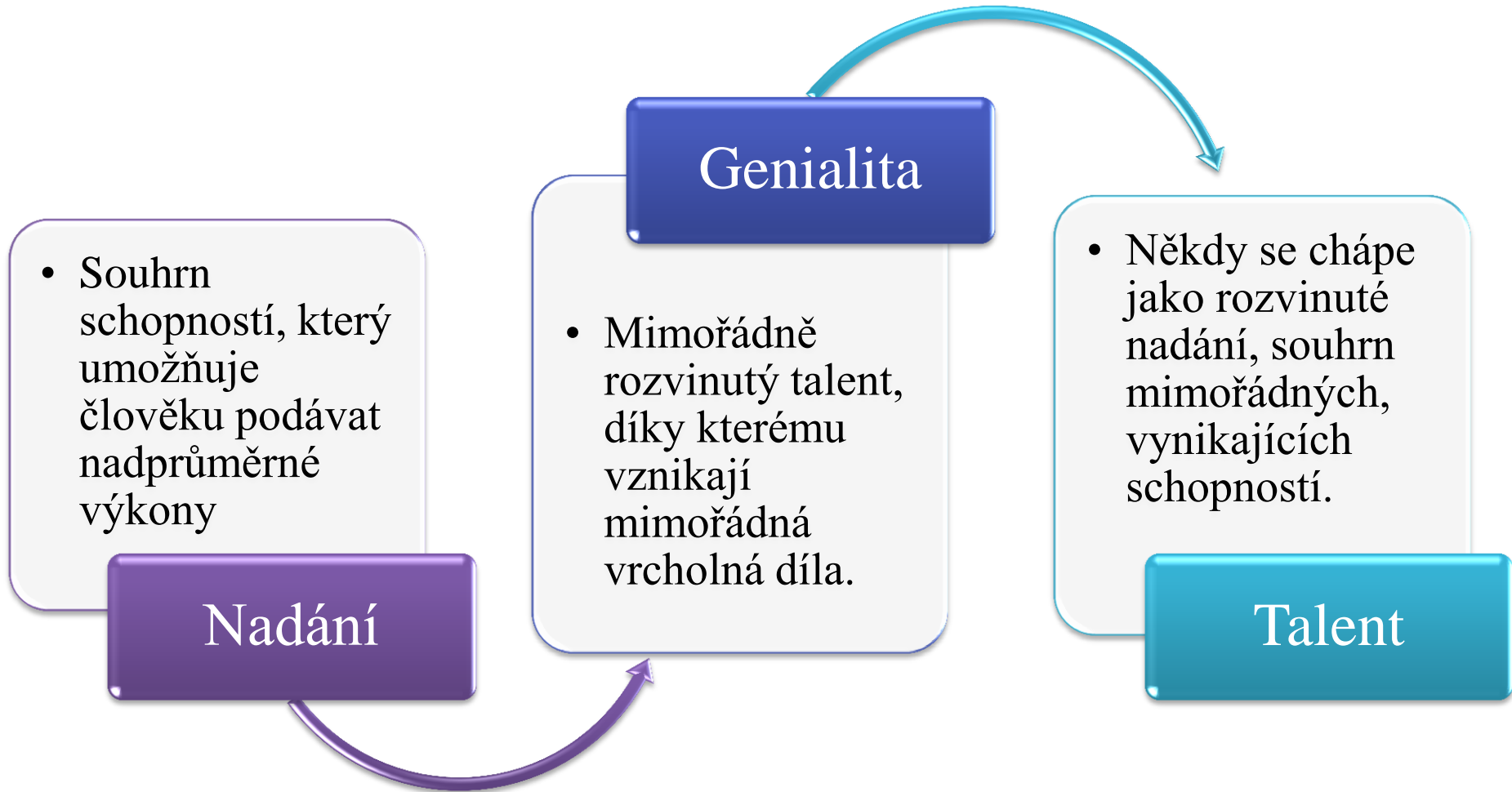
Základní báze na které se rozvíjí schopnosti, vrozené a v procesu **ontogeneze biologicky podmíněné vlastnosti nervové soustavy** – některé části nervové soustavy pracují dokonaleji než druhé.

Vloha je vrozený základ individuálního rozvoje schopnosti.

Základní skupiny vloh

Stupně vloh

Otázky k tématu

Co je to schopnost a jaké kategorie znáte?

Jaké schopnosti jsou vrozené?

Jaké schopnosti jsou získané?

Co jsou to vlohy?

Jaké znáte stupně vloh?

DĚKUJI ZA POZORNOST !

Zdroje:

- Blatný, M. *Psychologie osobnosti*. Praha: 2010. 304 s. ISBN 978-80-247-3434-7.
- Čechová, V. Rozsypalová, M. *Obecná psychologie pro SZŠ*. 1. vyd. IDVPZP. Brno: 2001. 105 s. ISBN 80-7013-343-0.
- Farková, M. *Vybrané kapitoly z psychologie*. Praha: 2008. 336 s. ISBN 978-80-86723-64-8.
- Helus, Z. *Úvod do psychologie*. Praha: 2011. 317 s. ISBN 978-80-247-3037-0.

Zdroje:

- Rozsypalová, M. Čechová, V. Mellanová, A. *Psychologie a pedagogika*. 1. vyd. Informatorium. Praha: 2003. 186 s. ISBN 80 - 7333 - 014 - 8.
- Říčan, P. *Psychologie osobnosti*. 6. vyd. Praha: 2010. 208 s. ISBN 80-7178-923-2.
- Smékal, V. *Pozvání do psychologie osobnosti*. Brno: 2004. ISBN 80-86598-65-9.
- Vágnerová, M. *Základy psychologie*. 1. vyd. Praha: 2004. ISBN 80-2460-841-3.